

Participatiegereedschap

EEMS-DOLLARD

2050

EEMS-DOLLARD 2050

STRATEGIE

WERKVORMEN

EEMS²⁰
DOLLARD⁵⁰

INLEIDING

Werken aan de balans tussen ecologie en economie in een uniek natuurgebied. Om de natuur te herstellen en een klimaatbestendige kustzone te realiseren die bewoners beschermt tegen de stijging van de zeespiegel én de regionale economie en de leefbaarheid voor de bewoners positief versterkt. Een stevige ambitie waarin overheden, natuur- en milieuorganisaties en bedrijven in de Eems-Dollard, het liefste MET bewoners en andere gebruikers optrekken.

Een gereedschapskist met participatiewerkmateriaal

Deze gereedschapskist bestaat uit werkmateriaal om tot betere participatie te komen binnen de projecten van het programma Eems-Dollard 2050. Om samen te bespreken welke de toekomst voor de Eems-Dollard partijen zien en te verkennen hoe het toekomstige kustlandschap eruit kan zien.

De werkmateriaal zijn bewust geselecteerd. Ze sluiten aan bij:

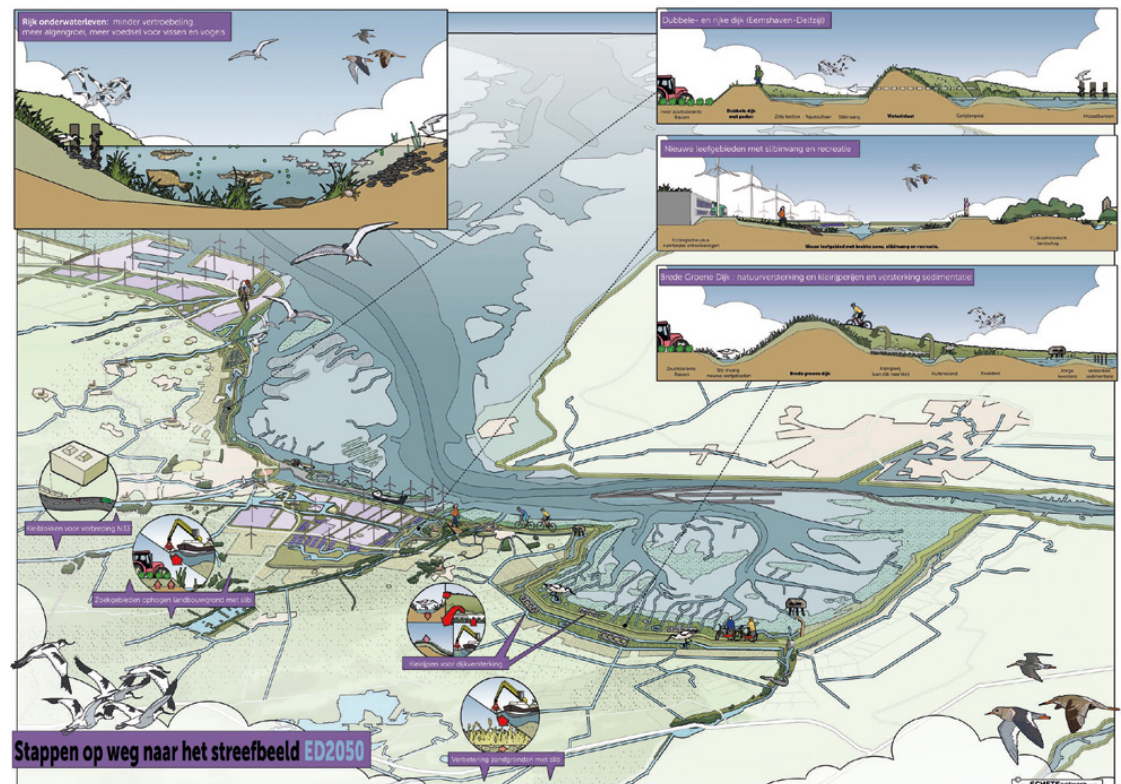
- De ambitie om bewoners, ondernemers en andere gebruikers zoveel mogelijk zeggenschap te geven en ruimte te bieden zelf verantwoordelijkheid te nemen. De materialen geven tips voor het opbouwen van goede relaties en hoe je ondersteunend kunt zijn aan wat die bewoners en gebruikers zelf willen en kunnen.
- De behoefte aan manieren om online participatie en ontmoeting op locatie te combineren. Bij veel van de werkmateriaal staan tips voor online participatie of een goede mix, waarbij online participatievormen het fysieke proces versterken. De Stem.vanprovincie.Groningen kun je voor online participatie goed gebruiken.

De tips herken je aan dit icoontje:

Om het materiaal praktisch en concreet te maken is het gebied rond De Grote Polder als vertrekpunt genomen.

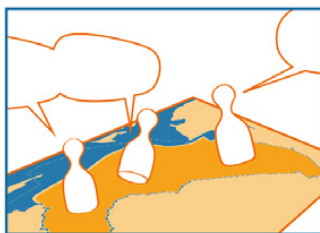
Samen ontwerpen we een toekomstbestendig Eems-Dollard kustgebied

Het programma ED2050 draait erom om vanuit verschillende invalshoeken en belangen samen te werken aan een gemeenschappelijk doel: het realiseren van een ecologisch gezonde Eems-Dollard. Tekening van SCHETSontwerp.nl

INHOUD

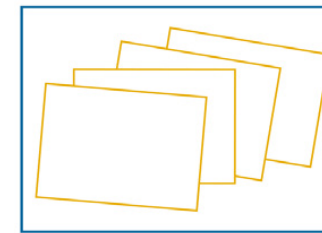
De gereedschapskist bestaat uit twee delen. Deel 1 gaat over het opzetten van een passende participatiestrategie. Deel 2 reikt werkvormen aan die erop gericht zijn om samen met bewoners in gesprek te komen.

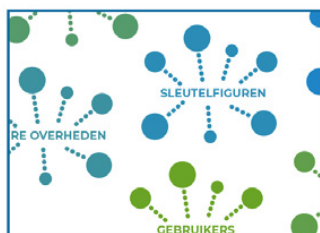
DE PROVINCIALE PARTICIPATIELEIDRAAD
pagina 5

PARTICIPATIE IN ELKE PROJECTFASE
pagina 6

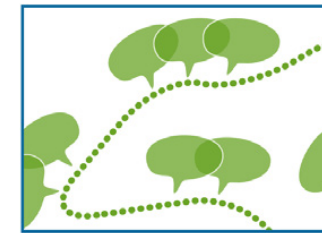
WERKMATERIAAL VOOR ELKE PROJECTFASE
pagina 7

NETWERK IN BEELD
pagina 11

KLEINE TIPS MET GROTE IMPACT
pagina 12

DE IDEALE MIX: PERSOONLIJKE ONTMOETING EN ONLINE SAMENWERKEN
pagina 14

WERKVORMEN

RUIMTECIKSEL pagina 18

GEBIEDSKLEED pagina 20

OMGEVINGS-WANDELING pagina 22

SCHAAL

4V-KWADRANT pagina 26

DOEL PARTICIPATIE

KOFFIEKAR pagina 30

JONGERENTOP pagina 32

IDEEËN-WEDSTRIJD pagina 34

AANTAL DEELNEMERS

ONLINE

INTERACTIEVE BOUWBORDEN pagina 24

fase 1 VOORBEREIDEN

MOMENT IN PROCES

LEUGENBANKJE pagina 28

OVERDENKER

JONGEREN-PARTICIPATIE

HACKATHON pagina 36

STRATEGIE

STRATEGIE

WERKVORMEN

PARTICIPATIESTRATEGIE BEPALEN

Voordat je het gebied in gaat en bewoners en gebruikers vraagt om mee te denken en te doen, heb je eerst wat huiswerk te doen.

Maak een participatiestrategie, waarin je aangeeft met welk doel je elkaar ontmoet gedurende het proces, wie wanneer kan meedoen en op welke manier. Aan de hand van die strategie weten deelnemers wat hen gevraagd wordt, wat er gebeurt met de uitkomsten en hoe het verdere proces verloopt.

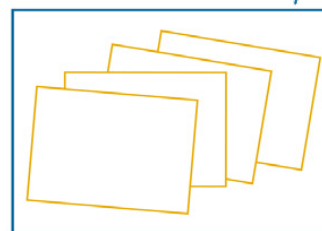
Door vooraf na te denken en het proces inzichtelijk te maken weet je wat je zelf te doen hebt en weten deelnemers dat ook. Dat maakt het samenwerken voorspelbaar en zorgt voor heldere verwachtingen over en weer. Bovendien maakt een duidelijk proces het gemakkelijker en leuker om mee te doen voor alle partijen.

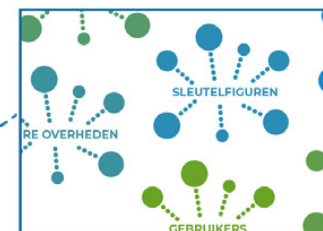
DE PROVINCIALE PARTICIPATIELEIDRAAD

PARTICIPATIE IN ELKE PROJECTFASE

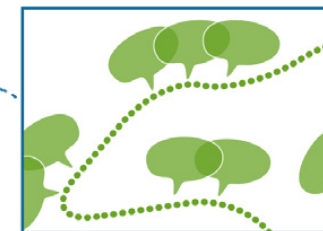
WERKMATERIAAL VOOR ELKE PROJECTFASE

NETWERK IN BEELD

KLEINE TIPS MET GROTE IMPACT

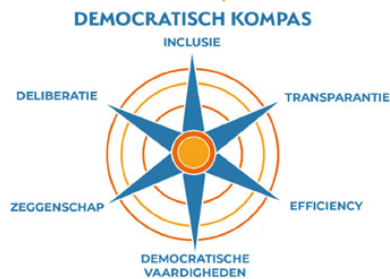
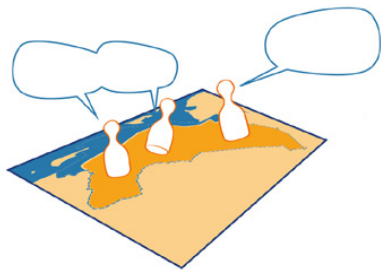
DE IDEALE MIX: PERSOONLIJKE ONTMOETING EN ONLINE SAMENWERKEN

DE PROVINCIALE PARTICIPATIELEIDRAAD

Groningen bouwt aan een sterke democratie. Om dat op een manier te doen die herkenbaar is en goed te volgen, heeft de provincie Groningen een Participatieleidraad ontwikkeld. Dit is een handvat om in goed samenspel met allerlei partijen, inwoners en organisaties plannen te maken en projecten uit te voeren. Een aantal van de werkbladen uit de Provinciale Participatieleidraad zijn ook nuttig voor het bepalen van een participatiestrategie voor projecten binnen het programma Eems-Dollard 2050.

Op deze pagina vind je een korte toelichting op een paar van de werkbladen uit de provinciale leidraad. De complete set vind je [hier](#).

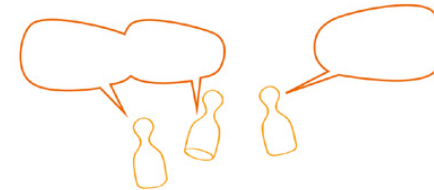
PROTOTYPE Provinciale Participatieleidraad

ONTWERP PARTICIPATIEAANPAK

In het Ontwerp Participatieaanpak en Democratisch Kompas staan allerlei vragen voor het ontwerpen van een participatiestrategie. Bijvoorbeeld om het doel van participatie scherp voor ogen te krijgen of het netwerk van stakeholders in kaart te brengen.

Bedenk ook welke boodschap de rode draad vormt in de communicatie met alle betrokkenen. Met [Factor C](#) werk je gestructureerd je verhaal uit.

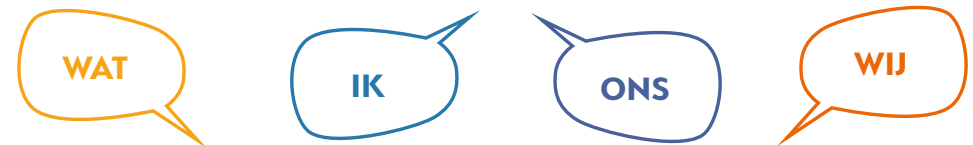
HET GOEDE GESPREK

Het Goede Gesprek reikt aandachtspunten aan voor het organiseren van een concrete ontmoeting.

DE BESTUURLIJKE MEETLAT

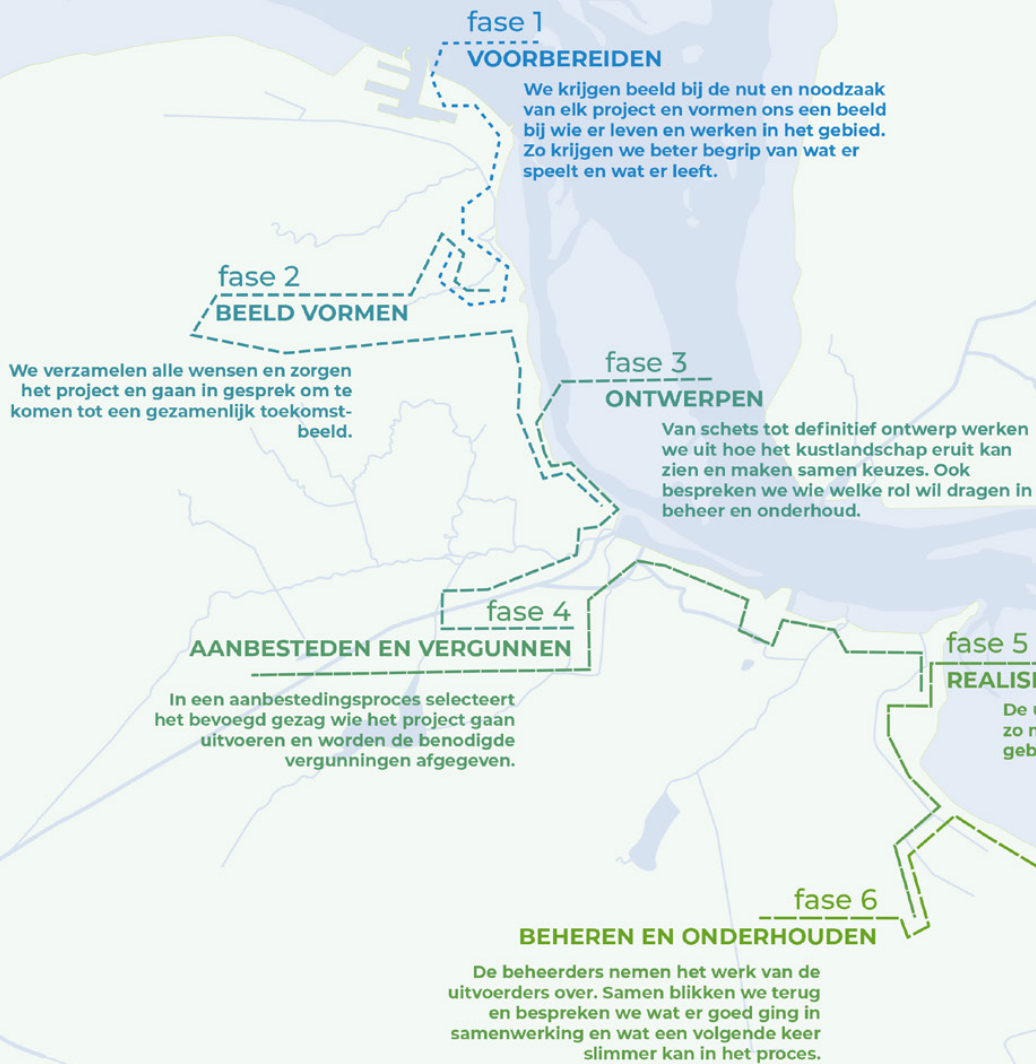
De Bestuurlijke Meetlat is een praktisch handvat voor de verantwoording over participatie aan het bestuur.

LEREN VAN HET SAMENSPEL

Wordt tenslotte slimmer in het samenwerken door te Leren van het Samenspel en geregeld te checken hoe het proces verloopt.

PARTICIPATIE IN ELKE PROJECTFASE

Projecten van het Programma Eems-Dollard 2050 doorlopen 6 fases van voorbereiding tot afronding. In die stappen trekken bewoners, gebruikers, ondernemers, samenwerkingspartners en overheden samen op. Deze plaat toont wat het doel van participatie per projectfase is. En bespreek in elke projectfase hoe het samenspel eruit ziet en wie welke rol heeft.

Op de volgende 4 pagina's staat meer in detail welk participatiewerk je in elke fase doet en vind je suggesties voor werkmateriaal dat je daarbij kunt gebruiken. Net als tips voor het combineren van online en offline ontmoetingen.

Bespreek bij elke nieuwe projectfase hoe het samenspel eruit ziet en wie welke rol heeft.

WERKMATERIAAL FASE 1 VOORBEREIDEN

PARTICIPATIEWERK

WAT: Beschrijven van het vraagstuk, urgentie, complexiteit en meerwaarde van het plan. Formulieren van kernboodschappen. Maken van participatieaanpak voor beeldvormende fase.

FASE & DUUR: Bepalen van de voorziene doorlooptijd.

INVLOED: Waarop willen partijen invloed, en waarop is invloed mogelijk?

DOEL: Werken aan de relatie.

SAMENSPEL: Netwerk in beeld brengen en inventariseren van en aansluiten op bestaande structuren.

ORGANISATIE: Bepalen van gebied waar participatieproces plaatsvindt, regie van het proces, gevraagde inspanning, kosten voor participatie in beeldvormende fase.

OVERDENKER

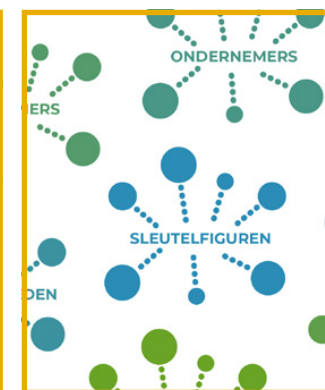
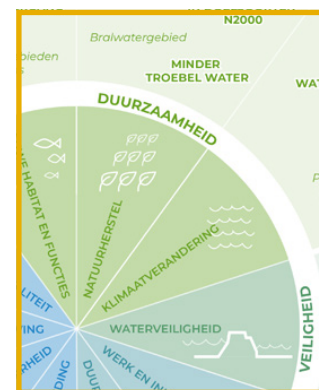
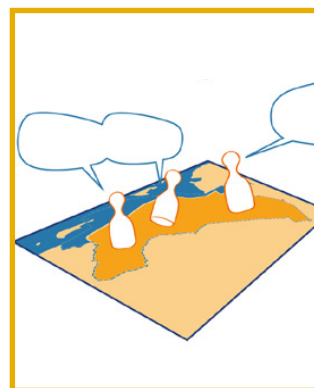
Denk na over hoe je verbinding legt met de bewoners en gebruikers van het gebied.

WERKMATERIAAL

Provinciale participatieleidraad | bepaal je strategie en ontwerp de (online) participatieaanpak.

Ruimtecirkel | Met experts bepalen waarop invloed mogelijk voor alle spelers in het proces

Netwerkoverzicht | Inzicht krijgen in de spelers in het gebied

ONLINE

Collega's van platform www.stemvan.provinciegroningen.nl kunnen helpen bij het uitwerken van een aanpak in de voorbereidingsfase.

Maak filmpjes of animaties voor sociale media om urgentie uit te leggen en oproep te doen: wil wil meewerken?

Bedenk een game voor jong en oud waarin je punten wint als je helpt de dijken te versterken.

WERKMATERIAAL FASE 2 BEELD VORMEN

PARTICIPATIEWERK

WAT: Wensen, risico's en kansen voor gebied in beeld brengen in gesprek met netwerk, participatieaanpak maken voor ontwerpfase.

FASE & DUUR: Deelnemers informeren over processtappen in deze fase.

INVLOED: Welke inhoudelijke en juridische kaders staan vast? Waarover kunnen partijen meepraten? Vaststellen waar belangen uiteenlopen of gelijk zijn.

DOEL: Kennis en data uitwisselen.

SAMENSPEL: Netwerk van betrokkenen uitbreiden.

ONLINE

Biedt deelnemers de mogelijkheid om digitaal ideeën of zorgen over het gebied te delen.

Richt een online discussieplatform in of een online peiling om erachter te komen hoe bewoners, gebruikers, ondernemers en/of andere partners denken over de toekomst van het landschap.

Plaats op de route van de omgevingswandeling interactieve bouwborden waardoor je ter plekke reactie kunt achterlaten.

WERKMATERIAAL

Netwerkoverzicht | Bepalen welke sleutelfiguren als eerste te benaderen en wat potentiële ontmoetingsplekken voor gesprek zijn.

Ruimtecirkel | Deel waarop spelers invloed hebben en bepaal samen welke keuzes te maken tussen maatregelen en voorzieningen

Gebiedskleed, Interactief bouwbord, Omgevingswandeling | Ga met deelnemers in gesprek over plek van verandering

4V-kwadrant | Kijk samen naar de toekomst en haal input op over kansen en mogelijkheden in het gebied.

Jongerenparticipatie | Geef scholieren een opdracht om in groepjes toekomstbeelden voor het gebied te maken.

Gebiedskleed

Interactief bouwbord

Omgevingswandeling

WERKMATERIAAL FASE 3 ONTWERPEN

PARTICIPATIEWERK

WAT: In samenspraak uitwerken van ontwerpschetsen, voorlopig en definitief ontwerp. Participatieaanpak maken voor aanbesteding en vergunningsfase.

FASE & DUUR: Deelnemers informeren over processtappen in deze fase.

INVLOED: Samen oplossingen bedenken.

DOEL: helder krijgen hoe overlast en hinder beperkt blijven.

SAMENSPEL: Helder maken wie wanneer bijdrage kan leveren.

ORGANISATIE: Gebruiken van werkvormen en ondersteunende materialen. Duidelijk krijgen welke werk andere partijen dan de overheid oppakken.

ONLINE

In een ontwerpfase wisselen momenten van ideeënuitswisseling en keuzes maken elkaar af. Dit soort processen organiseer je makkelijk (ook) online.

Vraag online ideeën uit en/of houd online stemrondes om tot een ontwerpkeuze te komen.

WERKMATERIAAL

Het samenspel | Leg uit waarover het gesprek gaat en wat het doel van participatie is in deze fase van het project.

Gebiedskleed, Interactief bouwboard, Omgevingswandeling | Laat bewoners zich uitspreken over ontwerpen of dilemma's bij belangentegenstellingen.

4V-kwadrant | Breng aan de hand van het kwadrant wat er allemaal is gedeeld en welke input is opgehaald. Maak vervolgens samen keuzes over wat prioriteit heeft in de ontwerpfase.

Jongerenparticipatie | Vraag studenten om hun ontwerp voor een toekomstbestendige klimaatzone te schetsen.

Jongerentop - foto: Sjouke Bakker

PARTICIPATIEWERK FASE 4, 5 EN 6

Ook in de fases aanbesteden en vergunnen, realiseren en beheer en onderhoud gaat het participatiewerk door. Wat je kunt doen staat op dit werkblad.

fase 4 | **AANBESTEDEN EN VERGUNNEN**

WAT: Voldoet het plan aan alle ruimtelijke procedures? Toets van bevoegd gezag op participatieproces tot nu toe. Participatieaanpak maken voor realisatiefase.

FASE & DUUR: Deelnemers informeren over processtappen in deze fase.

INVLOED: Belanghebbenden gelegenheid bieden tot indienen van zienswijzen.

SAMENSPEL: Belanghebbenden informeren, uitkomsten vergunningsproces delen.

fase 5 | **REALISEREN**

WAT: Communiceren over de uitvoering van het werk. Waar kun je terecht met klachten? Participatieaanpak maken voor fase van beheer en onderhoud.

FASE & DUUR: Deelnemers informeren over processtappen in deze fase.

INVLOED: Pakken bewoners of gebruikers ook zelf werk op?

DOEL: Informatie delen.

SAMENSPEL: Interactie gericht op onderhouden van de relatie. Informeren over voortgang van het werk.

Dollard festival - het Groninger Landschap - foto: Geert Job Sevink

fase 6 | **BEHEREN EN ONDERHOUDEN**

WAT: Wat valt er te leren van het samenspel. Uitwerken van afspraken met partijen (bewoners en ondernemers) over beheer en onderhoud.

NETWERK IN BEELD

Gebruik een netwerkoverzicht of stakeholderanalyse om te inventariseren wie er allemaal betrokken zijn bij het project. Welke mensen maken al deel uit van je netwerk? En welke bewoners, organisaties, ondernemers of sleutelfiguren mag je niet vergeten mee te nemen? Die kun je goed bevragen op wat de beste manier is om meer mensen in het gebied te laten aanhaken.

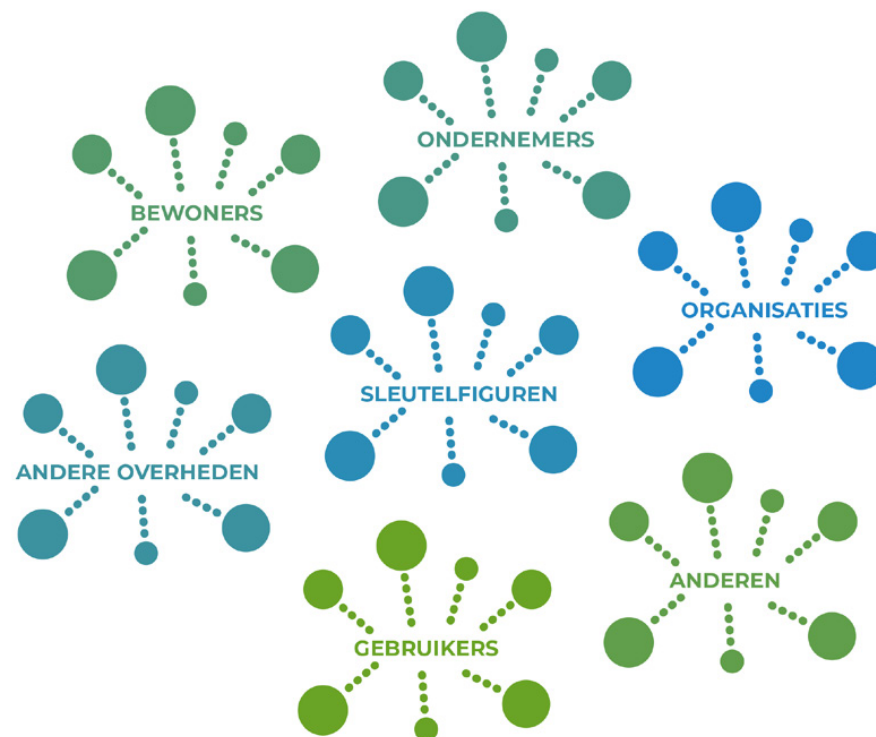
SAMEN EEN NETWERKOVERZICHT MAKEN

- **Maak een lijst met alle mensen die je in het gebied kent.** Denk ook aan mensen waarmee je op een eerder moment of in een andere context contact hebt gehad, bijvoorbeeld in vergunningstrajecten, aanvragen of andere projecten. Elk warm lijntje kan een mooie ingang zijn in een gebied.
- **Omcirkel welke mensen jijzelf persoonlijk kent.**
- **Deel daarna dit overzicht op een plek die voor alle samenwerkingspartners toegankelijk is.** Bijvoorbeeld een fysieke plaat aan de muur of digitaal werkbord. Soms spelen er namelijk gevoeligheden die handig zijn om van tevoren te kennen. Bovendien hebben allerlei collega's al relaties en warme contacten in het gebied.
- **Nodig mensen uit om het overzicht aan te vullen,** mensen die ook een verbinding hebben met het gebied, zoals de sleutelfiguren.

WANNEER GEBRUIK JE EEN NETWERKOVERZICHT?

Breng het netwerk van betrokkenen voor een gebied in kaart om:

- Te bepalen met wie je contact zoekt. Begin met mensen die je al kent of waar een warme relatie mee is.
- Te checken wie in het proces niet vergeten moet worden: wie ken je die ook betrokken zou moeten zijn?
- Wie kunnen helpen bij het in contact komen met bepaalde groepen die vaak ontbreken, zoals jongeren?

OVERDENKER

Factor C bevat methoden die je kunnen helpen bij het in kaart brengen van het netwerk. Zie de [actorenanalyse](#) en de [krachtenveldanalyse](#).

ONLINE: #DURFTEVRAGEN

Gebruik de site van Stem van provincie Groningen om samen het netwerk in kaart te brengen. Stel daar bijvoorbeeld de vraag: “Met wie kunnen wij in gesprek over dit proces?” Of: “Met wie in het gebied mogen wij eens een kopje koffie komen drinken? Dan nemen wij de koeken mee.”

KLEINE TIPS MET...

Kleine tips met grote impact in het samenwerken met bewoners en gebruikers.

Aandacht hebben voor de relatie is makkelijk gezegd, maar hoe doe je dit in de praktijk? Dit zijn zes kleine tips om aan te sluiten op de energie van de mensen in het gebied. Deze tips zijn een aanvulling op de 'handigheden' uit de provinciale Participatieleidraad.

1. WEES DAAR WAAR DE MENSEN ZIJN

Wees aanwezig in het gebied! Niet alleen wanneer jij iets van anderen nodig hebt, juist ook op momenten die voor hun belangrijk zijn. Sluit bijvoorbeeld aan bij een buurtfeest en markt, ga langs bij de kerk of sportvereniging of maak een werkplek in de 'buurt' waar mensen kunnen binnenlopen en vragen stellen.

2. HET BEGINT BIJ 'MOI'

Persoonlijk contact geeft mensen het gevoel dat ze gezien worden en belangrijk zijn voor het proces. Neem dus de tijd voor een wederzijdse kennismaking. Toon eerst interesse in hun verhaal, vertel ook eens iets luchtigs over jezelf en ga daarna op zoek naar iets dat jullie verbindt. Met het 4V-kwadrant kun je meer diepgang in het gesprek brengen. Bijvoorbeeld met een vraag als: "Wat is typisch voor dit gebied?"

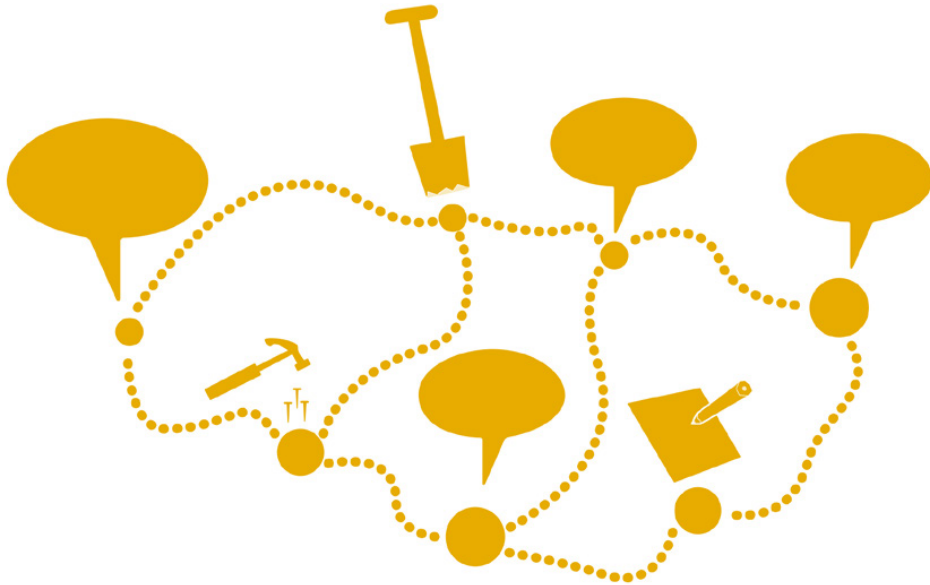
3. DURF TE INVESTEREN

Kijk of het mogelijk is om te investeren in zaken die direct bijdragen aan een prettigere leefomgeving van bewoners en gebruikers, bijvoorbeeld een moestuinterrein of speeltuingebouw. Ook die dragen bij aan het toekomstbestendig maken van het gebied.

4. UITNODIGENDE UITNODIGING

Een prikkelende uitnodiging maakt mensen nieuwsgierig, een persoonlijke uitnodiging maakt dat mensen zich gezien voelen. Maak de opmaak van de uitnodiging opvallend of stuur een praktisch cadeautje met een knipoog naar het project om duidelijk te maken wat er speelt of om mensen te laten aanhaken. Prikkel de verbeelding van mensen met infographics, illustraties en foto's.

...GROTE IMPACT

5. WAARDEER LOKALE KRACHT OM SAMEN TE BOUWEN

Ga zoveel mogelijk samen met deelnemers aan de slag: eigenaarschap en draagvlak voor de aanpak worden zo vanzelfsprekender. Bekijk of lokale talenten, creatievelingen en kunstenaars willen meedoen in het project en benut producten uit het gebied.

Een voorbeeld: bouw samen met bewoners en lokale creatievelingen een Leugenbankje. Een 'bouwwerk' waarop zij trots kunnen zijn! Door het een plek te geven in hun eigen leefomgeving wordt het bovendien meer gebruikt.

Of: schenk de koffie van de lokale koffiebrander. De ondernemer is met plezier je eerste ambassadeur. De bewoners herkennen de koffie of leren die kennen. Dat maakt het vertrouwd en/of leuk om mee te doen.

6. VIER SAMEN MIJLPALEN EN BLIJF IN CONTACT

Blijf na de prettige ontmoeting in beeld en betrokken bij deelnemers. Vertel hoe je bereikbaar bent en houdt hen steeds op de hoogte van de stappen die jij - misschien buiten hun gezichtsveld - zet. Koppel terug wat je met verzamelde informatie doet. En vier samen de successen in het project.

Een voorbeeld: op een online platform en/of op interactieve bouwboarden is het makkelijk om procesinformatie te delen.

OVERDENKER

Welke structuren 'ken' je niet of heb je niet op je netvlies?

DE IDEALE MIX

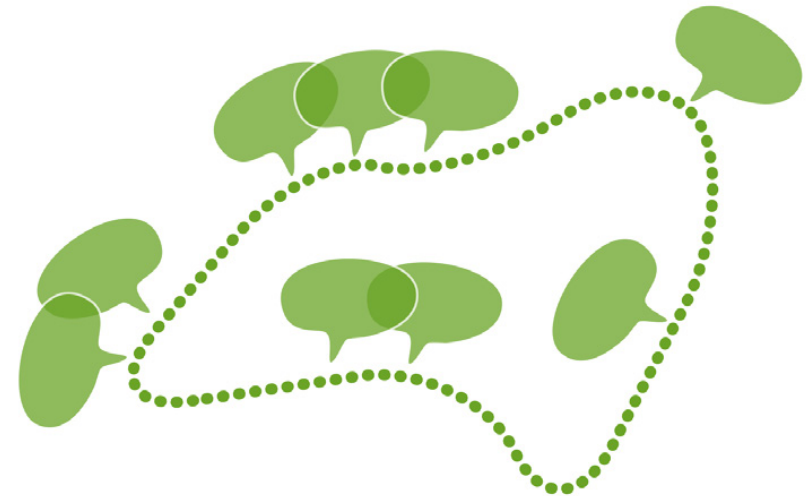
TUSSEN PERSOONLIJKE ONTMOETING EN ONLINE SAMENWERKEN

Het mixen van persoonlijke ontmoetingen en online samenwerken wordt steeds gebruikelijker. Ze helpen om een meer en diverse groep mensen te laten deelnemen aan je project. Hieronder staan een aantal tips, en bij veel werkvormen in deze gereedschapskist lees je suggesties voor online interactie.

EVEN WENNEN...

Niet iedereen is even vaardig in het gebruiken van online applicaties en communicatiemiddelen. Bedenk daarom manieren om mensen te laten wennen:

- Organiseer meerdere momenten waarop deelnemers online iets kunnen delen, zodat deelnemers kennismaken met de verschillende online mogelijkheden.
- Een peiling of stemming is een heel geschikt middel om deelnemers te laten oefenen met online participatie: het is leuk om eraan mee te doen en je oefent er invloed mee uit.
- Laat deelnemers zich inschrijven voor een nieuwsbrief. Zo worden ze meegenomen in het vervolg van het proces.

VOORDELEN VAN ONLINE PARTICIPATIE

- Oneindig aantal mensen kunnen meedoen.
- Deelnemers hoeven weinig moeite te doen om aan te haken.
- Je bereikt meer en andere mensen.
- Op een participatieplatform kunnen deelnemers meedoen wanneer het hen goed uitkomt.
- Als mensen anoniem kunnen bijdragen is een opener inbreng mogelijk en worden mensen minder afgeleid door vooroordelen.
- Door het potentiële grote bereik kun je de legitimiteit van beslissingen vergroten: bijvoorbeeld met een online stemming.

TIPS VOOR DE IDEALE MIX

FYSIEKE ONTMOETING STREAMEN

Vergroot je bereik door mensen de mogelijkheid te bieden om een bijeenkomst online bij te wonen of om deze op later terug te kijken.

REACTIES OPHALEN VIA CHAT OF GROEPSAPP

Bekijk of je mensen die online deelnemen via een chat vragen kan laten stellen of reageren op wat wordt gezegd.

MEER TIJD OM INBRENG OP TE HALEN

Biedt na een fysieke bijeenkomst de mogelijkheid om achteraf online meer of nieuwe inzichten met elkaar uit te wisselen. Zo verdiep je de kennisuitwisseling en verleng je de mogelijkheid om op elkaar te reageren.

KRUISBESTUIVING

Mix de inbreng die je ontvangt op fysieke bijeenkomsten met dat wat online wordt gedeeld. Bijvoorbeeld door een QR-code toe te voegen of een simpele url te delen in een fysieke bijeenkomst, en op het online platform te vertellen welke fysieke ontmoetingen er op de agenda staan. Of door online inbreng op de bouwboarden in het gebied te plaatsen en in ontmoetingen te delen wat op bouwboarden in het gebied is genoemd.

WEES ACTUEEL

Zorg ervoor dat de informatie altijd actueel is en regelmatig vernieuwd wordt. Daardoor hebben deelnemers reden om vaker terug te keren naar het platform of nog eens een kijkje te nemen en zorg je gelijk voor openheid van het proces.

OVERDENKER

Goed om te weten: het projectteam is verantwoordelijk voor het aanleveren van teksten en afbeeldingen voor het platform en het actueel houden van de content. Welke medewerker van het projectteam heeft hiervoor tijd en ruimte?

Benut [de inspiratiegids Digitale Democratie Democratie in Actie](#) heeft aandachtspunten en online werkvormen samengebracht in een handige gids.

STEM VAN PROVINCIE GRONINGEN

Veel online tools zijn gekoppeld aan een online platform. [De stem van provincie Groningen](#) is zo'n platform, dat je kunt gebruiken voor:

- Discussie of dialoog
- Poll of peiling
- Ideeënvraag of plannen indienen
- Stemmen op plannen

De 'voorkant' van de website is qua vormgeving aan te passen, zodat die aansluit op de uitstraling en taal van je project. Bekijk hier ter inspiratie de projectpagina van [Het digitale Diggelschip](#).

De collega's van het platform Stem van Provincie Groningen denken graag mee over de online participatieaanpak en helpen bij het inrichten van het platform.

WERKVORMEN

WERKVORMEN

WERKVORMEN

Als de participatiestrategie helder is, volgt het uitwerken van de verschillende momenten waarop je elkaar ontmoet. De werkvormen in de gereedheidskist bieden houvast en inspiratie om de ontmoetingen vorm te geven. Bij ieder proces denk je na over passende ontmoetingen, het is altijd maatwerk. Past het bijvoorbeeld om onder het genot van een kopje koffie met elkaar de diepte in te gaan over een specifiek onderwerp of wil je met een ijsje in de hand ervaringen verzamelen? Aan de hand van het participatiedoel en de doelgroep kun je de werkvormen aanpassen en aan laten sluiten op het proces.

Over de werkvormen

De werkvormen bestaan uit 2 type gespreksmaterialen. Sommige leg je tijdens een gesprek op tafel, zoals een ruimtecirkel of het '4V-kwadrant'. Andere zet je in als activiteiten om een gesprek op gang te brengen, zoals de 'omgevingswandeling' of de 'koffiekar'.

Bij iedere werkvorm vind je:

- Een beeld met korte toelichting van de werkvorm
- Een uitleg over hoe je een werkvorm gebruikt
- Randvoorwaarden of 'overdenkers' die je helpen om tot een passende uitvoering te komen

AANTAL
DEELNEMERS

SCHAAL

MOMENT
IN PROCES

DOEL
PARTICIPATIE

JONGEREN-
PARTICIPATIE

ONLINE

OVERDENKER

Kosten

Het organiseren van ontmoetingen brengt verschillende soorten kosten met zich mee. Het uiteindelijke prijskaartje hangt voor een belangrijk deel samen met de keuze: is er iemand in het gebied die een bijdrage kan leveren of houd je alles in eigen hand?

Locatie- en cateringkosten

Vraag je een lokaal ondernemer om met een eigen materialen koffie te schenken, of neem je je eigen thermoskannen met koffie en een statafel mee? Of een leugenbankje met bewoners maken, in plaats van een ontwerpbureau er een te laten produceren.

Productiekosten

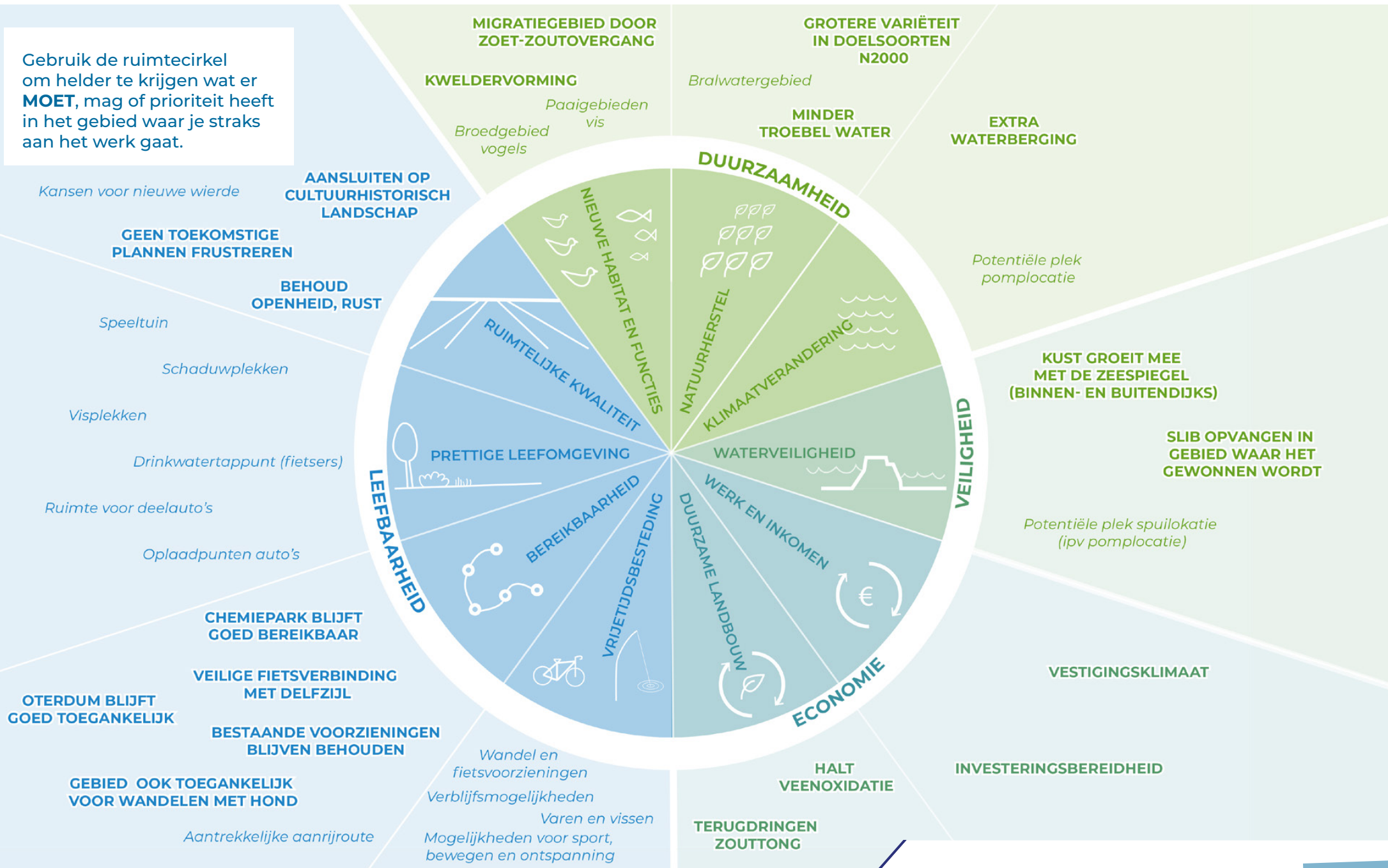
Zorg in ieder geval voor werkbudget voor de productiekosten. Want misschien schenkt de ondernemer wel gratis koffie en thee, op basis van de afspraak dat jij de uitgedeelde koffie en koeken betaalt. En wie het leugenbankje ook maakt: de productie ervan brengt materiaalkosten met zich mee.

Inzet van deelnemers en collega's

Breng ook in beeld welke inzet je vraagt van de deelnemers en collega's aan het proces. Dit zorgt ervoor dat je weet waar je aan toe bent, zorgt voor duidelijkheid naar alle deelnemers en geeft een realistische kijk op de uitvoerbaarheid van de plannen.

RUIMTECIRKEL

Gebruik de ruimtecirkel om helder te krijgen wat er **MOET**, mag of prioriteit heeft in het gebied waar je straks aan het werk gaat.

RUIMTECIRKEL IN GEBRUIK

WERKWIJZE

1. BEPAAL DE RUIMTECIRKEL IN GESPREK MET SPECIALISTEN

Om te bepalen op welke doelen of maatregelen samenspraak mogelijk is ga je als projecttrekker aan tafel met beleidsmedewerkers en specialisten. Samen bespreek je:

1. Waar liggen verplichtingen?

Wat zijn harde eisen (doelen) waar je in het project of programma niet onderuit kan? Wat moet er?

2. Waar ligt speelruimte?

Op welke punten is samenspraak tussen bewoners, ondernemers, organisaties en/of samenwerkingspartners mogelijk?

- Is dat op het niveau van 'of' (gaan we aan de slag? Ja/nee) of 'hoe' (op welke manier? Met welke maatregelen?)
- Is de speelruimte voor alle belanghebbenden gelijk of zijn er verschillen?

3. Waar schuurt het?

Op welke doelen of type maatregelen zijn er tegengestelde belangen? Wat is ervoor nodig om tot een gedeeld uitgangspunt te komen?

4. Conclusies trekken

Bepaal welke punten krijgen een plek op de Ruimtekringel.

- Wat heeft prioriteit en moet er?
- Op welke doelen of maatregelen is samenspraak mogelijk?

2. IN GESPREK OP LOCATIE

Organiseer een ontmoeting met bewoners, ondernemers, samenwerkingspartners en/of medeoverheden. Doel van gesprek is helder krijgen wat voor deze mensen en organisaties belangrijke doelen of maatregelen zijn:

1. Welke doelen of maatregelen zijn voor u belangrijk?

Wat voor ù doelen of maatregelen waar je in het project of programma niet onderuit kan? Wat moet er?

2. Waar schuurt het?

- Op welke doelen of type maatregelen zijn er tegengestelde belangen?
- Wat is ervoor nodig om tot een gedeeld uitgangspunt te komen?

3. Conclusies trekken

- Waarmee moeten we vanuit het programma mee aan de slag?
- Wat heeft prioriteit en moet er?

OVERDENKER

Randvoorwaarden voor een goed gesprek
Voordat je in gesprek gaat is het essentieel te weten welk budget beschikbaar is voor de realisatie van plannen. Net als duidelijkheid over welke rol bewoners, ondernemers, samenwerkingspartners en medeoverheden hebben in het keuze proces.

- Wie neemt beslissingen of bepaalt?
- Wie regelt de uitvoering?
- Wie is het bevoegde gezag?
- Wie kan de stekker eruit halen?

GEBIEDSKLEED

Het gebiedskleed is een tafelkleed (of geplot A0) met een grote kaart van het gebied waarover je input wilt ophalen. Het kleed is een hulp om in gesprek te komen over het gebied, de opgave, kansen en uitdagingen, eventueel aangevuld met informatie over de opgave of een verwijzing naar het online proces.

GEBIEDSKLEED IN GEBRUIK

WERKWIJZE

Gesprekshulp in ontmoetingen

Leg het gebiedskleed op een grote tafel of hang het op een wand zodat iedereen die deelneemt het goed kan zien. Bijvoorbeeld om:

- Deelnemers te informeren over het plangebied, proces (met tijdlijn) en tussentijdse uitkomsten
- Wensen en zorgen voor specifieke plekken te verzamelen
- Een gesprek over specifieke plekken te voeren en te markeren waar tegengestelde belangen elkaar raken of kansen liggen.

Wat wordt gedeeld verzamel je op het 4V-kwadrant.

Maak het kleed interactief

Gebruik vlaggen, punaises, stickers of papier om met elkaar te benoemen welke plekken van belang zijn in het gebied: waar gaat iets veranderen? Waar komen belangen elkaar tegen? Waar zijn er kansen?

AANTAL DEELNEMERS

6-8 deelnemers per gesprekstafel

SCHAAL

Groot gebied

MOMENT IN PROCES

In gesprek over kansen en mogelijkheden in beeldvormingsfase.

DOEL PARTICIPATIE

Het gesprek te voeren over belangen, wensen, kansen en zorgen over plekken en/ of informeren over plekspecifieke zaken.

ONLINE

Ook online kan je goed in gesprek aan de hand van een kaart of beeldmateriaal. Een voorbeeld hiervan is de Oostpolder in Groningen. Je kunt online informatie vinden over het plangebied, toekomstschetsen ervan zien, hierover vragen stellen of in gesprek en/of ideeën en plannen delen.

OVERDENKER

Zijn er ook gebieden waar je niet over kunt praten? Waarom niet?

OMGEVINGSWANDELING

Om in gesprek te komen over plekken of gebieden helpt het om samen in het gebied aanwezig te zijn. Op locatie delen mensen makkelijker specifieke lokale kennis van plekken. Iedere bewoner is een expert van zijn/haar eigen leefomgeving. Ga op pad met een gemengde groep om elkaar te inspireren met ideeën en wensen. Gebruik daarbij creatief materiaal met ruimte voor reactie van de deelnemers om zo kennis te vergroten.

OMGEVINGSWANDELING IN GEBRUIK

WERKWIJZE

Bepaal het onderwerp en het gebied van de omgevingswandeling. Maak een overzicht van alle plekken in het gebied waar uitdagingen en/of kansen liggen. Wat zijn plekken waar echt iets moet gebeuren? Of waar juist veel of helemaal niet over gesproken wordt?

Formuleer een onderzoeksvraag

Waarover wil je samen nadenken tijdens de wandeling? Bedenk 1 of 2 vragen hiervoor. Maak materiaal voor het verzamelen van antwoorden op deze vragen. Zoek naar creatieve vormen op locatie of materiaal om in handen te geven van de deelnemers.

Maak de route

Hoe wandelen mensen door het gebied? Dit kan een route zijn van A naar B, een luisterwandeling met koptelefoons, of een overzicht van plekken waarin deelnemers hun eigen route kunnen bepalen. Of benut uitkijkpunten om van grotere hoogte het gebied te overzien. Geef in alle gevallen duidelijk aan waar iets te doen is en wat deelnemers op die plek kunnen verwachten.

Feestelijke start

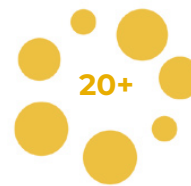
Zorg dat je de wandelroute op een gezamenlijk moment begint. Maak hier een positief moment van, zodat je deelnemers motiveert mee te doen in het proces. Na deze dag kunnen deelnemers de wandelroute zelf lopen.

Ga regelmatig langs de route in gesprek

Bekijk op welke momenten collega's of andere betrokkenen aanwezig zijn op de verschillende plekken langs de route om met de deelnemers mee te denken.

Maak van de wandeling een beleving

Vraag lokale kunstenaars en creatievelingen om de route te verlevendigen, bijvoorbeeld met objecten om (de verandering van) het landschap te beleven. Of door een luisterwandeling of natuurbelevingsroute (zie Landschapstriennale) te maken waarin verhalen worden gedeeld.

AANTAL DEELNEMERS

20-500

SCHAAL

Groot gebied

MOMENT IN PROCES

Ideën verzamelen in beeldvormingsfase of impact bespreken tijdens ontwerpfase.

DOEL PARTICIPATIE

Vergroten kwaliteit van beleid en aanpak, legitimiteit en ophalen lokale kennis omgeving en plekken.

ONLINE

Benut Stemvan.provinciegroningen om ook online mensen te laten meedenken over de plekken van verandering. Breng de plekken in beeld met foto's of film en ga in gesprek over de vraag die bij deze plek centraal staat. Dit kan je ook live doen in de vorm van een chat. Vertaal het materiaal met de vragen op locatie naar een online peiling.

OVERDENKER

Formuleer een positieve vraag

Positieve vragen zorgen ook voor positieve of richtinggevende antwoorden.

Aantrekkelijk voor jong en oud

Bedenk hoe je de wandeling aantrekkelijk maakt voor jong en oud. Bijvoorbeeld door van de route een speurtocht te maken.

INTERACTIEVE BOUWBORDEN

(Interactieve) bouwboarden zet je in als een laagdrempelige manier om over een langere periode informatie te delen en/of in gesprek te komen over bepaalde plekken of gebieden.

INTERACTIEVE BOUWBORDEN IN GEBRUIK

WERKWIJZE

Waar staan de borden?

Plaats de bouwborden op plekken waar het gebied verandert, waar er verschillende belangen spelen of waar bewoners kansen zien.

Wie maakt de borden?

Vraag lokale creatievelingen en kunstenaars om de bouwborden te laten maken. Zo versterk je de band met de bewoners en gebruikers in het gebied. En daag hen: is de poot van het bouwbord bijvoorbeeld een NAP-paal?

Maak bekend waar de borden staan

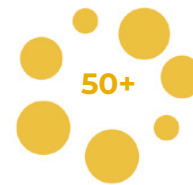
Vertel over de locatie, periode, welke inbreng wordt gevraagd, hoe en wanneer mensen kunnen aanhaken en meedoen etc. Geef ook aan wanneer de bouwborden weer weg zijn.

Maak de borden interactief

Wil je alleen informeren of ben je benieuwd naar inbreng van voorbijgangers? Vraag om reactie via een brievenbus die onderdeel is van het bouwbord en plaats een QR-code voor online reacties. Combineer dit met momenten waarop je bij het bouwbord op vooraf genoemde momenten in gesprek kunt met voorbijgangers.

Gebruiksmogelijkheden

- Maak de bouwborden onderdeel van een omgevingswandeling, zodat mensen ook op eigen gelegenheid langs plekken van betekenis kunnen gaan.
- Informeer via de bouwborden over de voortgang van het proces via de proceslijn.
- Gebruik de borden om wensen, kansen en zorgen voor de specifieke plekken te verzamelen. Om die daarna op het 4V-Kwadrant een plek te geven.

AANTAL DEELNEMERS
50-1000

SCHAAL
Groot gebied

MOMENT IN PROCES
Input verzamelen in beeldvormingsfase

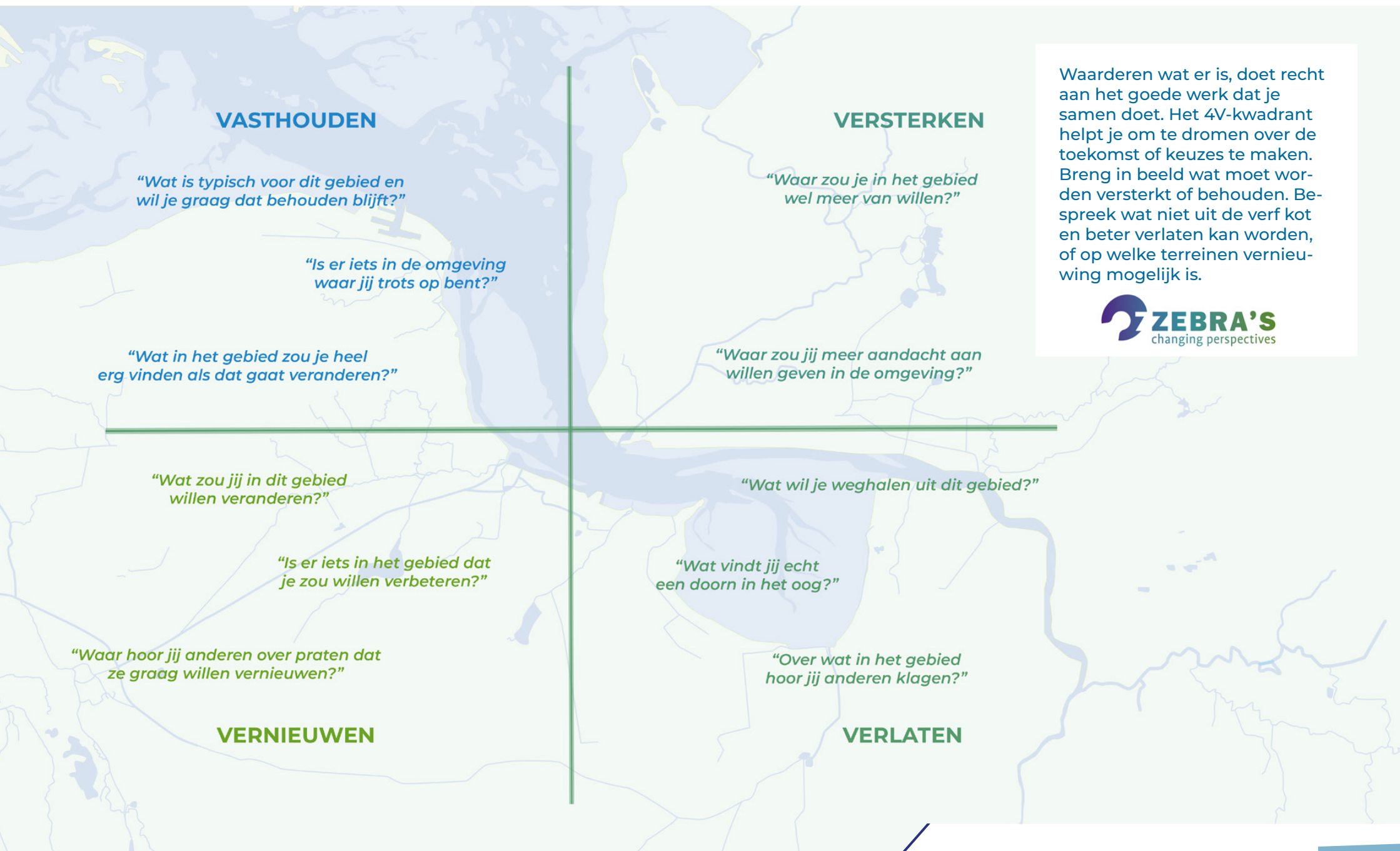
DOEL PARTICIPATIE
Vergroten kwaliteit van beleid en aanpak, legitimiteit.

OVERDENKER
Het liefst bepaal je de locatie van de bouwborden in gesprek met deelnemers.

Door de informatie op de bouwborden actueel te houden, zorg je ervoor dat het een duurzaam uitwisselingsmiddel wordt, waar deelnemers aan het proces meerdere keren terug kunnen keren.

4V-KWADRANT

Waarderen wat er is, doet recht aan het goede werk dat je samen doet. Het 4V-kwadrant helpt je om te dromen over de toekomst of keuzes te maken. Breng in beeld wat moet worden versterkt of behouden. Bespreek wat niet uit de verf kot en beter verlaten kan worden, of op welke terreinen vernieuwing mogelijk is.

4V-KWADRANT IN GEBRUIK

WERKWIJZE

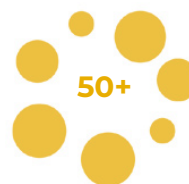
4V-kwadrant om dromen te vangen

Introduceer het kwadrant bij bewoners, partners of andere betrokkenen. Als opening van een gesprek, bijvoorbeeld bij de koffiekar of als verkennende vragen bij een locatie tijdens de omgevingswandeling.

Of als hulp bij het maken van keuzes

Heb je al veel antwoorden en informatie uit gesprekken opgehaald? Gebruik het kwadrant dan om de opgehaalde informatie te ordenen en vervolgens keuzes te maken, bijvoorbeeld als slot van de beeldvormingsfase.

Vraag deelnemers wat zij van alle opgehaalde informatie willen vasthouden, versterken, vernieuwen of verlaten. De keuzes die de deelnemers maken geven richting aan het ontwerpproces.

AANTAL DEELNEMERS

6-8 deelnemers aan gesprekstafels, of in grotere groep

SCHAAL

Projectniveau

MOMENT IN PROCES

Input verzamelen in beeldvormingsfase

DOEL PARTICIPATIE

Vergroten kwaliteit van beleid en aanpak, legitimiteit

ONLINE

Ook online kan je de vragen uit het kwadrant stellen. Mensen vullen dan in de vier velden hun antwoorden in. Of je gebruikt het kwadrant als overzichtsplaat om opgehaalde informatie geclusterd in beeld te brengen en online te checken of dit beeld klopt.

OVERDENKER

Hoe positiever de vraag, hoe positiever het antwoord.

LEUGENBANKJE

Van oudsher is het Leugenbankje een lokale plek waar bewoners samen komen om nieuwtjes uit te wisselen. Gebruik het als ontmoetingsplek voor gesprek met bewoners en gebruikers in het gebied.

LEUGENBANKJE IN GEBRUIK

WERKWIJZE

Het leugenbankje is een toegankelijke werkvorm om op verschillende manieren mee te werken én een 'bekende' vorm van in contact zijn in het Eems-Dollard gebied. Maak het bankje samen en praat vervolgens met elkaar.

Doe een oproep

Maak lokaal bekend dat je een leugenbankje wilt maken. Of noem het terloops in de ontmoetingsgesprekken die je voert in het gebied.

Maak het samen

Probeer zoveel mogelijk samen te doen: de plek bepalen, de vorm ontwerpen, samen timmeren en schilderen, enz. Door samen het bankje te maken kan dit een symbolische plek worden steeds met elkaar in gesprek bent over het project.

Waarover gaat het gesprek?

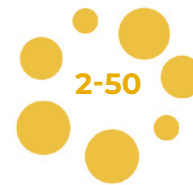
Bedenk over welke vragen jij graag in gesprek zou willen en vul deze aan met vragen waarover bewoners willen praten.

Wanneer zit jij op het bankje?

Prik momenten waarop jij of collega's aanwezig zijn op het bankje om in gesprek te gaan over de vragen. Laat op het bankje zichtbaar zien wanneer ze jullie kunnen verwachten.

Maak het interactief

Geef mensen de mogelijkheid om hun antwoorden op vragen te geven, via de brievenbus of door online een reactie achter te laten.

AANTAL DEELNEMERS

2-50 deelnemers per gesprekstafel

SCHAAL

Lokaal in straat of buurt

MOMENT IN PROCES

Start van participatieproces

DOEL PARTICIPATIE

Belangen in beeld, eigenaarschap

ONLINE

Gebruik de Stemvan.provinciegroningen of een projectwebsite om in gesprek te gaan over kansen en uitdagingen voor het gebied. Het is ook mogelijk om online van gedachten te wisselen, bijvoorbeeld in de vorm van chatten of een gastenboek.

OVERDENKER

Neem de tijd. Heb je voldoende tijd om deze interactie vorm samen met bewoners te creëren?

Wie bepaalt?

Hoe sturend wil je zijn en hoeveel ruimte kun je bewoners geven?

KOFFIEKAR

Door zichtbaar te zijn in het gebied laat je zien dat je interesse hebt, benieuwd bent naar en oog hebt voor de mensen die in het gebied wonen en werken. Ga met een koffiekar en Groningse koek op bezoek bij mensen in de straat en knoop een praatje aan. Zo leren mensen je kennen, en misschien delen ze dan een volgende keer hun ideeën, zorgen of gedachten. Zorg ervoor dat je hierin vooral oog hebt voor de verhalen van mensen.

KOFFIEKAR IN GEBRUIK

WERKWIJZE

Waar zet je de kar neer?

Kies een plek uit in het gebied waar je benieuwd bent naar de mensen. Dit kan een plek zijn waar veel mensen elkaar ontmoeten, een plek waar jij al mensen kent of juist een plek waar je nog niemand hebt gesproken.

Vertel dat je komt

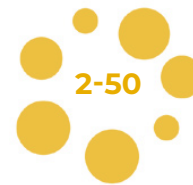
Stuur vooraf een aankondiging naar de bewoners in de straat waar je gaat staan. Geef ze een flyer en nodig ze uit om volgende week met jou een kopje koffie te komen drinken in de straat. Zijn ze niet thuis? Doe dan de flyer in de bus of vraag of de burens hun willen uitnodigen. Houd deze flyer simpel en enthousiast, de vraag of ze volgende week in de straat koffie willen komen drinken is al voldoende. Vermeld duidelijk de plek en tijdstip.

Wees zelf op tijd

Zorg dat je ruim op tijd aanwezig bent met je koffiekar in de straat en kijk of er al meteen mensen op de koffiekar afkomen. Komt er niemand op af? Bel dan bij een paar bewoners aan om ze uit te nodigen. Je kunt ook vragen of bewoners hun burens willen uitnodigen langs te komen.

Gespreksmateriaal bij de hand

In de koffiekar liggen natuurlijk allerlei materialen om over in gesprek te gaan, zoals het gebiedskleed, de beren op de weg of het 4V-kwadrant. Kies in het eerste gesprek ervoor om geen gespreksmaterialen te gebruiken en open het gesprek aan te gaan.

AANTAL DEELNEMERS

2-50 deelnemers per gesprekstafel

SCHAAL

Lokaal in straat of buurt

MOMENT IN PROCES

Start van participatieproces

DOEL PARTICIPATIE

Draagvlak vergoten, legitimiteit

ONLINE

Ook online kun je met (groepen) mensen koffie drinken. Hierbij kun je ook een creatievere vorm gebruiken zodat je in gesprek kan met mensen, bijvoorbeeld een door het houden van een online bingo of een online ontmoetingsplek in te richten, zoals <https://spatial.chat/>

OVERDENKER

Maak het makkelijk. Hoe kun je zo laagdrempelig mogelijk mensen mee laten doen in het proces? Hoe kun je de stappen zo klein mogelijk maken?

JONGERENTOP

De toekomst ligt bij de jeugd. Daarom is het belangrijk dat zij een stem krijgt in het proces. Vaak voelen de jongeren zelf (nog) geen belang bij het onderwerp. Om te leren hoe kinderen en tieners kijken naar de toekomst of nadenken over opgaven oefenen Groningse gemeenten en provincie met goed gesprek via één op één contact, jongerentops, samen theater maken, expedities, knutselopdrachten, enquêtes en andere vormen van jongerenparticipatie.

JONGERENTOP IN GEBRUIK

JONGEREN-
PARTICIPATIE

WERKWIJZE

Dit is een (online) eendaags event waar jongeren met elkaar in gesprek gaan over een onderwerp. Bijvoorbeeld over wat voor voorzieningen zij dan belangrijk vinden of welke kansen en uitdagingen zij zien voor de toekomst.

Waarover in gesprek?

Ben je op zoek naar oplossingen of naar adviezen? En welke ruimte voor invloed is mogelijk, of bepalen jongeren dat zelf?

Ontwerp het proces mét jongeren

Hoe nodig je jongeren uit en interesseer je ze om mee te doen? Verzamel 5-10 jongeren om met je mee te denken over elke stap in het participatieproces. Of roep de hulp in van [Jongeren.top](https://www.jongeren.top).

Maak van de ontmoeting een event

Nodig kunstenaar of voorbeeldfiguur uit (een bekende vlogger, graffiti-artist of muzikant). Dat heeft twee voordelen: Jongeren gaan liever ergens samen naar toe! En: door het combineren van nadenken en dingen doen houd je de aandacht vast.

AANTAL DEELNEMERS

Variabel, bij de eerste JOT deden 1000 jongeren mee

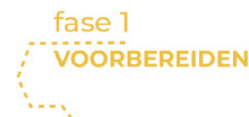

SCHAAL

Afhankelijk van gekozen werkvorm

MOMENT IN PROCES

Ideeën verzamelen / ontwerpen / planvorming of uitwerking

DOEL PARTICIPATIE

Vergroten kwaliteit van beleid en aanpak, legitimiteit, vergroten collectief bewustzijn

ONLINE

Gebruik de [Stemvan.provinciegroningen.nl](https://www.stemvan.provinciegroningen.nl) om het gesprek tussen jongeren ook online te faciliteren. Richt bijvoorbeeld een pagina is die alleen op jongeren gericht is. Vraag ook hiervoor aan jongeren zelf hoe zij willen dat de pagina eruit komt te zien.

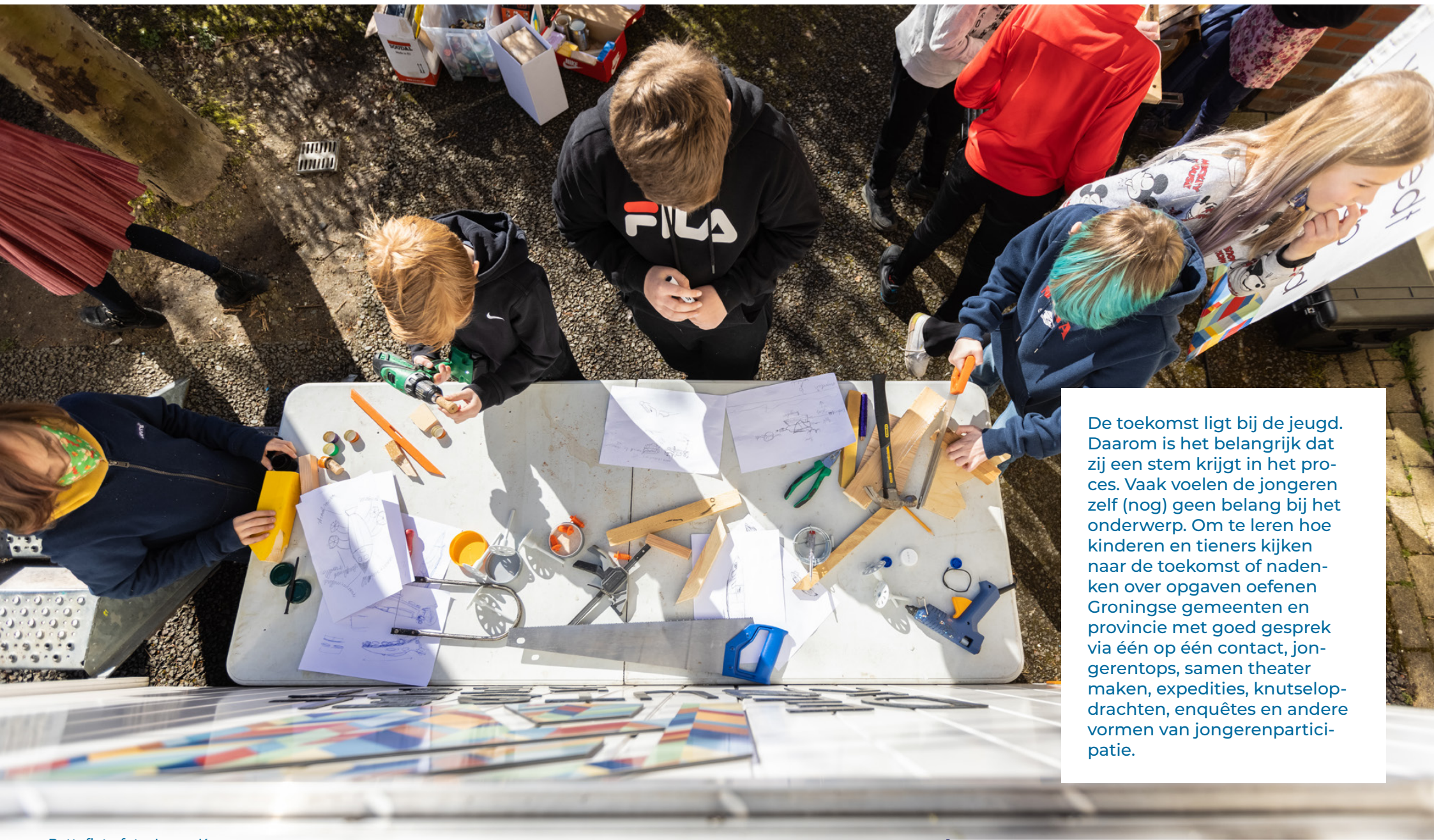

OVERDENKER

Je bent niet het belangrijkste in het leven van jongeren. Zoek daarom contact via sms of telefoon (e-mails lezen jongeren niet)! Wees serieus geïnteresseerd en houd aan, als je niet direct een reactie krijgt. Besef dat jongeren niet bezig zijn met de vraagstukken waarop jij je tanden stukbijt.

IDEEËNWEDSTRIJD OP BASISSCOHOLEN

De toekomst ligt bij de jeugd. Daarom is het belangrijk dat zij een stem krijgt in het proces. Vaak voelen de jongeren zelf (nog) geen belang bij het onderwerp. Om te leren hoe kinderen en tieners kijken naar de toekomst of nadenken over opgaven oefenen Groningse gemeenten en provincie met goed gesprek via één op één contact, jongerentops, samen theater maken, expedities, knutselopdrachten, enquêtes en andere vormen van jongerenparticipatie.

IDEEËNWEDSTRIJD IN GEBRUIK

JONGEREN-
PARTICIPATIE

WERKWIJZE

Daag leerlingen uit om na te denken over opgaven en vraag om op uiteenlopende creatieve manieren eigen oplossingen aan te dragen. En benut hun kijk op de wereld om ook de volwassenen wakker te schudden.

Sluit aan bij het lesprogramma

Op deze manier wordt de ideeënwedstrijd deel van een grotere verhaal over klimaatverandering en werk je spelenderwijs aan het overbrengen van de urgentie.

Ideeën in soorten en maten

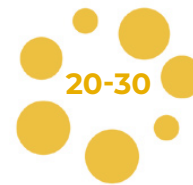
Kan en mag alles in deze wedstrijd, dan kan de uitkomst je helpen aan nieuwe inzichten of oplossingen. Stel je een gerichte vraag, dan krijg je meer creatieve verbeeldingen van specifieke oplossingen.

Eenvoudige spelregels

Denk na over het verloop van de wedstrijd en aan welke criteria moet een idee voldoen om te kunnen winnen. En wat ontvangt de winnaar?

Kiezen van de winnaar

Maak een feestje van het verkiezen van de winnaar. Door tentoonstelling op te zetten op een druk bezochte plek in het gebied of op de basisschool zelf, door de ideeën als posters te verspreiden of ze online te delen.

AANTAL DEELNEMERS

20-30 deelnemers per klas

SCHAAL

Afhankelijk van het gekozen thema

MOMENT IN PROCES

Ideeën verzamelen / ontwerpen / planvorming of uitwerking

DOEL PARTICIPATIE

Vergroten kwaliteit van beleid en aanpak, legitimiteit, vergroten collectief bewustzijn

ONLINE

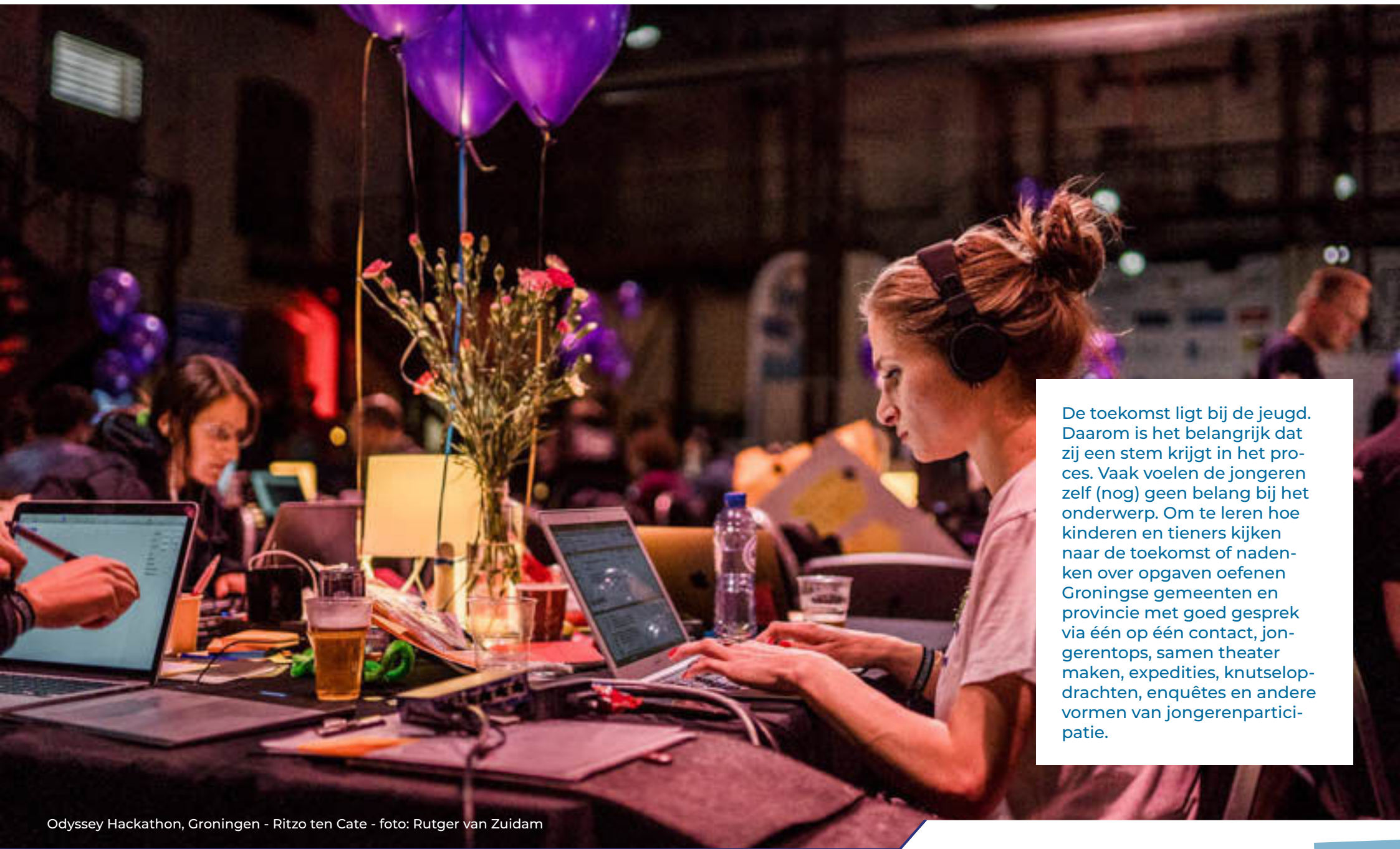
Gebruik de Stemvan.provinciegroningen om het gesprek tussen jongeren ook online te faciliteren. Richt bijvoorbeeld een pagina is die alleen op jongeren gericht is. Vraag ook hiervoor aan jongeren zelf hoe zij willen dat de pagina eruit komt te zien.

OVERDENKER

Je bent niet het belangrijkste in het leven van jongeren. Zoek daarom contact via sms of telefoon (e-mails lezen jongeren niet)! Wees serieus geïnteresseerd en houd aan, als je niet direct een reactie krijgt. Besef dat jongeren niet bezig zijn met de vraagstukken waarop jij je tanden stukbijt.

HACKATHON

De toekomst ligt bij de jeugd. Daarom is het belangrijk dat zij een stem krijgt in het proces. Vaak voelen de jongeren zelf (nog) geen belang bij het onderwerp. Om te leren hoe kinderen en tieners kijken naar de toekomst of nadenken over opgaven oefenen Groningse gemeenten en provincie met goed gesprek via één op één contact, jongerentops, samen theater maken, expedities, knutselopdrachten, enquêtes en andere vormen van jongerenparticipatie.

HACKATHON IN GEBRUIK

JONGEREN-
PARTICIPATIE

WERKWIJZE

Een 'snelkookpan'- event waarbij teams strijden om de beste oplossing voor een centrale vraagstelling (de 'challenge'). De kenmerken zijn:

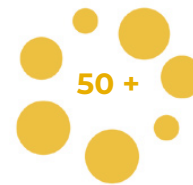
- Teams brengen één of twee etmalen met elkaar door, werken intensief met elkaar samen en kunnen daarbij gebruik maken van deskundigen. Er is regelmatig iets te beleven wat vaak voor een losse, festivalachtige sfeer zorgt.
- Teams zijn multidisciplinair samengesteld, met slimme denkers en praktische doeners. Door intensief én integraal samen te werken ontstaan vaak innovatieve oplossingen.
- Er is iets te winnen, vaak een geldbedrag. Ideeën worden tijdens de competitie startklaar gemaakt, zodat het winnende idee vrijwel altijd in de praktijk wordt uitgevoerd.

Business and pleasure

Een hackathon wordt ingezet om een (vernieuwende) oplossing te krijgen voor een probleem. Uiteindelijk gaat het om een inhoudelijk resultaat. Maar om daar te komen, is de 'fun factor' essentieel. 24 of 48 uur is lang, zeker als je een korte spanningsboog hebt. Sluit met optredens en activiteiten aan bij wat jongeren leuk vinden, bevraag ze daarop.

Help!

Landelijk zijn er verschillende partijen die ervaring hebben met het organiseren van hackathons. Zoek samenwerking met een partij die jouw doelgroep kent en die hun netwerk en de communicatiekanalen kan inzetten om teams te werven. Zij kunnen ook helpen de 'challenge' helder te krijgen en de regels en randvoorwaarden te definiëren.

AANTAL DEELNEMERS

50 of meer deelnemers

SCHAAL

Afhankelijk van het gekozen thema

MOMENT IN PROCES

Ideeën verzamelen / ontwerpen / planvorming of uitwerking

DOEL PARTICIPATIE

Vergroten kwaliteit van beleid en aanpak, legitimiteit, vergroten collectief bewustzijn

ONLINE - OFFLINE

Digitaal of fysiek: het kan allebei. Hoewel de digitale wereld meer aan lijkt te sluiten bij de wereld van jongeren, is het voor hen niet de enige of meest interessante manier om mee te doen. Samenzijn en fysiek contact zijn belangrijk, net als de aanwezigheid van vrienden en 'vertrouwde volwassenen'. Een combinatie van fysiek en digitaal biedt betere kansen op succes.

OVERDENKER

Jongeren zijn druk. Om zich voor één of twee etmalen vrij te maken van huiswerk, bijbaan, sport, etc. moet er echt iets te winnen zijn. De prijs kan materieel zijn, of prestatiegericht (studiepunten, certificaat), maar ook een unieke ervaring als een groot feest of een dag meelopen met de waterpolitie. Daarnaast is er altijd de intrinsieke beloning van de uitvoering van het winnende idee.

COLOFON

Najaar 2021

Deze gereedschapskist met participatiewerkmateriaal is gemaakt voor het programma Eems-Dollard 2050

Natuurfoto's: Artemisia - Ingrid van der Spoel (voorkant, pagina 3, 16 en achterzijde)

Vormgeving: Studio MARCHA! in samenwerking met het Grafisch Centrum Provincie Groningen

Concept, tekst en samenstelling: 7Zebra's

